

Tárgy: kiegészítő tájékoztatás a jogviszonyváltáshoz kapcsolódó megállapodásokhoz

Kedves Kollégák!

Előljáróban szeretném megköszönni mindenkinek, hogy a jogviszonyváltást kísérő iratok átvételében együttműködtek, és fennakadás nélkül sikerült mindenkinek eljuttatni a tájékoztató levelet és a munkaszerződést, valamint annak mellékleteit.

A munkaszerződés és mellékletei (különmegállapodások) értelmezésével kapcsolatban számos olyan jelzés érkezett a munkáltató felé, amely a szerződések téves értelmezéséből, illetve az Opera szerződési szándékának félremagyarázásából fakad. A félreértések és félretájékoztatások elkerülése érdekében szeretnénk egy kiegészítő tájékoztatással szolgálni a szerződések helyes értelmezéséhez, bízva abban, hogy a korábban közzétett tájékoztatásokat is megismertétek.

Készenléti munkakörökhöz tartozó megállapodás

A hosszabb teljes napi munkaidőről és beosztás szerinti munkaidőről szóló, ügynevezett „készenléti megállapodás” tartalma megegyezik az elmúlt években kötött készenléti megállapodásokkal, azzal, hogy a munkáltató minden érintett munkakör esetében egységesíteni szeretné a szövegezést.

A megállapodás megkötésével négy kérdést rendez a munkáltató és a munkavállaló:

- **a teljes napi munkaidő emelése 8 órától legfeljebb 12 órára**, ami azt jelenti, hogy amíg 8 óras teljes napi munkaidőben a munkavállalónak egy 20 munkanapos hónapban 160 órát kell ledolgoznia, addig a 12 óras hosszabb teljes napi munkaidőben a munkavállalónak egy 20 munkanapos hónapban 240 órát kell ledolgoznia;
- **a hosszabb teljes napi munkaidőre tekintettel a munkavállaló magasabb munkabérben részesül**, ezért a készenléti megállapodás tartalmazza, hogy a munkaszerződésben rögzített munkabér hány %-át teszi ki a hosszabb teljes napi munkaidő miatti munkabér-emelés. Mivel a jogviszonyotok a törvény erejénél fogva átalakulással válik munkaviszonnyá, a munkaszerződésben már a közalkalmazottként kapott emelt munkabért rögzítettük, a készenléti megállapodás csak ennek tényét rögzíti. A készenléti megállapodás 3. pontja is úgy szól, hogy a munkaszerződésben található munkabér megfelel az emelt munkabérnek;
- **a beosztás szerinti napi munkaidő emelése 12 órától legfeljebb 14 órára**. A munkajog szempontjából a teljes napi munkaidő és a beosztási szerinti napi munkaidő nem ugyanazt jelenti. A teljes napi munkaidő alapján dönthető el, hogy adott időszakban (pld. egy hónapban vagy egy munkaidőkeretben) a munkavállalónak hány órát kell dolgoznia, míg a beosztás szerinti napi munkaidő arról szól, hogy egy munkanapon a munkavállaló hány óra munkára osztható be. Ez utóbbi főszabály szerint 12 óra mindenkinek.

(Általános munkarendben ez az jelenti, hogy ha például heti 40 órát kell ledolgozni, és az első három napon 3×12 órát dolgozik valaki, akkor a negyedik napon már csak 4 órát kell dolgoznia, és a hét hátralévő része pihenőidő.)

- **a beosztás szerinti heti munkaidő emelése legfeljebb 60 órára**, ami egyenes következménye annak, hogy a teljes napi munkaidő és a beosztás szerinti napi munkaidő is emelésre kerül. A készenléti jellegű munkakör lényege, hogy az előbbi kettő emelésével a munkavállaló több munkaóra osztható be, mint az általános (8 órás) teljes napi munkaidőben dolgozó. Az általános teljes napi munkaidőben dolgozó kollégák viszont nem is részesülnek emelt munkabérben erre való tekintettel.

Szeretném kihangsúlyozni, hogy a készenléti megállapodások átadott szövegével az Opera nem vezet be új rendszert, nem részesíti hátrányban az érintetteket. Az elmúlt évtizedben sokatokkal kötöttünk ilyen megállapodást, azonban azok szövege időről-időre módosult. Azt látjuk méltányosnak, ha 2020. november 1-jétől minden érintett egyező szövegű megállapodás alapján dolgozzon készenléti munkakörben.

Nem igaz az az állítás, miszerint az Opera a készenléti megállapodások szövegében a munka törvénykönyvét (Mt.) sértő módon eltért a törvény szövegétől. A készenléti megállapodás 4. pontjában rögzített felmondási mód – azaz, hogy egyoldalúan a készenléti megállapodást csak a munkavállaló mondhatja fel – tökéletesen megfelel az Mt. 99. § (3) bekezdésének. Ezt magatok is ellenőrizhettek az Mt-ben, amit ingyenesen elértek ezen a linken: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200001.tv>

Többen hangot adtak annak a gyanúnak, hogy a felfüggesztés az első lépése volt a készenléti jellegű munkavégzés megszüntetésének, aminek hatására több munkavállaló is rosszabbul jár anyagilag. A járványveszély miatt felfüggesztett készenléti munkavégzés átmeneti jellegű döntés volt, az Opera nem kívánja felszámolni ezt a rendszert. Kérem, hogy vegyék észre: a munkaszerződés-ajánlatot is ugyanolyan készenléti feltételekkel kaptátok meg, ahogy a rendszer eddig működött. Mivel a főigazgató úr tegnapi bejelentése értelmében az évadot meg kívánjuk kezdeni 2020. szeptember 1-jén, a napokban várható az arról rendelkező főigazgatói utasítás, miszerint a készenléti jellegű foglalkoztatás 2020. szeptember 1-jével visszaáll a korábbi rendre és mindaddig tartani fogjuk magunkat a normál működéshez, amíg kormányzati vagy más hatósági intézkedés miatt ismét be nem kell zárunk a színházat.

Kérdésként érkezett hozzánk, hogy elfogadható-e a munkaszerződés a készenléti megállapodás visszautasításával. Az átalakulásról szóló törvény alapvetően kötelezővé teszi, hogy olyan munkabér ajánlatot adjunk, ami megfelel a 2020. október 31-i állapotnak. Mivel jelenleg is sokan készenléti jellegű munkakörben vagytok, csak akkor tudunk ugyanolyan munkabért ajánlani, ha a készenléti megállapodást is aláírjátok, hiszen az rendezi annak okát, hogy miért hosszabb a teljes napi munkaidőtök és miért magasabb a munkabéretetek. Természetesen ez nem jelenti azt, hogy ha most elfogadjátok az ajánlatot, akkor később, 2020. november 1-jét követően ne mondhatnátok fel egyoldalúan a készenléti megállapodást, és csökkenhetne a teljes napi munkaidőtök 8 órára. Ez viszont munkabér csökkentéssel is jár.

Emelt szolgáltatásról szóló megállapodás

Az emelt szolgáltatásról szóló megállapodással kapcsán az a bíráló érte az Operát, miszerint az emelt szolgáltatásra megállapított díjazás nem *arányos*. Az előadóművészeti törvényi rendelkezés értelmében a különmegállapodás (ami a munkaszerződés része, hiszen azzal együtt érvényes) az

énekkari és tánckari tagok részére havi 28 szolgálatnál „*legfeljebb 20%-kal magasabb szolgálatszámot állapíthat meg arányos díjazás mellett (...)*” (Eamtv. 38. § (6) bekezdés). Ezt magatok is ellenőrizhettek a törvényben, amit ingyenesen elértek ezen a linken: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0800099.tv>

Ennek a törvényi arányosságnak a kifejezésére az Opera – több éve – azt a megoldást alkalmazza, és arra tesz ajánlatot az érintetteknek, hogy a 28. szolgálaton felüli szolgálatokért az alapbér egy szolgálatra eső részét fizeti. Egy példán szemléltetve: ha valakinek az alapbére bruttó 320 000 Ft és főszabály szerint 28 szolgálatot kell teljesítenie, akkor az egy szolgálatra eső bére bruttó 11 430 Ft (kerekítéssel). Ha megkötö a munkáltatóval a különmegállapodást, akkor 20%-kal több szolgálatra, azaz legfeljebb 33,5 szolgálatra osztható be. Ilyen esetben a 28 szolgálaton felüli 5,5 szolgálatért (5,5 × 11 430 Ft) további 62 865 Ft bérre lesz jogosult az alapbéréen felül. A 62 865 Ft többletkereset a példában alapbérként megjelölt 320 000 Ft-nak a 19,6%-a.

A fenti példával szemléltetni szerettem volna, hogy az Opera által kínált számítási módszer messzemenőig megfelel az arányos díjazás követelményének, a számítások megismétlésével, akár saját alapbérek behelyettesítésével, magatok is meggyőződhetek ennek az állításnak a helyességéről.

A szolgálatszám emeléséről szóló megállapodás felmondási szabályait az Eamtv. nem szabályozza. Ennek értelmében pedig mindkét fél a jövőre nézve jogszerűen felmondhatja a különmegállapodást, amely esetben az érintett munkavállaló a jövőben legfeljebb csak 28 szolgálatra osztható be.

Felhasználási engedélyről szóló megállapodás

Ez az előadóművészeket érintő különmegállapodás részben újítás a korábbi rendszerhez képest, részben pedig átveszi azt a gyakorlatot, amit az utóbbi években is folytattunk a hangfelvétel-kiadások kapcsán. **Az eltérés egyértelműen kedvezőbb az ajánlat elfogadói részére, mint az a korábbi kinevezés-melléklet, amellyel PR és marketing célból, valamint három MTVA-s és Magyar Rádiós előadássugárzás tekintetében ingyenesen felhasználási engedélyt adtunk.**

Röviden összefoglalva, az Opera a megállapodás aláíróinak minden egyes előadása után díjazást fizet, bármilyen célból is kívánja az Opera a felvételt a jövőben felhasználni. Ezt a díjazást a közreműködési díj mértékéhez kötöttük, mivel hosszú távra tervezünk. Se az Operának, se nektek nem volt hatékony megoldás, hogy felvételenként kellett felhasználási szerződést kötni, ahelyett, hogy szinte automatikusan, a béretekkel együtt kapjatok egy méltányos díjazást. Eljutott hozzánk is az a légből kapott feltételezés, miszerint a megállapodást kijátszva, az Opera majd 1 forintra csökkenti a közreműködési díjakat. Ez a feltételezés minden valóságálapot nélkülöz, és nem felel meg az Mt-ben előírt jóhiszeműség és tisztesség elvének. Anélkül, hogy jóslatokba bocsátkoznánk, az Opera jelenlegi vezetősége kitar a közreműködési díj rendszerének fenntartása mellett. Elképzelhető, hogy a számítási módszerek a jövőben módosulnak, finomodnak, de nem látjuk járható útnak, hogy ezt a fajta bérelemet megszüntessük. Aki ennek ellenkezőjét állítja, az egyszerűen bizalmatlanságot akar kelteni köztetek és a munkáltató között.

A felhasználási engedélyről szóló megállapodás lehetőségét az alábbi szempontok mentén próbáljátok meg mérlegelni, hogy félrevezetéstől mentes következtetésre jussatok:

- az Opera alapító okirata alaptevékenységként tartalmazza az előadások rögzítését és a szélesebb közönséghez való eljuttatását a televízió és rádió keresztül, ennél fogva a munkáltató jogszerűen rendelhet el olyan munkavégzést, aminek során kamerák és mikrofonok rögzítik az előadást;
- a felhasználási engedélyre az előző pont szerint rögzített felvételek felhasználásához van szükség. Az Operának a felvételek hasznosításából nem származik jelentős bevétele, hiszen nem ez a fő profilunk, hogy felvételekkel kereskedjünk. Azonban korunkban nem szabad kimaradnunk a médiában, a streamben és a CD kereskedelemben rejlő lehetőségekből.
- főszabály szerint a felvételek hasznosítása során a közreműködők az elért haszonból arányosan részesülnek. A haszon megállapításához azonban a bevételből le kell vonni a munka, a gyártás, az értékesítés költségeit, ami egy opera- vagy balettelőadás rögzítése esetén messzemenőig meghaladja az elérhető bevétel nagyságát. Ezért amikor az Opera olyan ajánlatot tesz, miszerint a közreműködési díj 200%-val megegyező összeget vagy egyszeres közreműködési díj mértékével ellentételezi a felhasználási engedélyeket, akkor egy fair ajánlatot tesz a művészei felé.
- végeredményben pedig mindannyiunk közös érdeke, hogy az Opera a rögzített felvételek piacán is jelen legyen. Növeli az ismertségünket, a hallgatóságunk, nézőink számát, és talán többen döntenek úgy, hogy élőben is élvezni kívánják az általunk nyújtott élményeket. Akik pedig józan belátásunk alapján aláírják a megállapodást, a jogviszonyuk tartama alatt mindig számíthatnak ellentételezésre, ha a színpadon vagy a stúdióban mikrofonok gyűrűjében dolgoznak, és bízhatnak abban, hogy előadóművészi teljesítményük hosszú évtizedekre megmarad az utókor számára.

Az Opera vezetősége őszintén bízik abban, hogy közösen létrehozott értékeink megőrzése és másokkal való megosztása nektek is ugyanolyan fontos, mint nekünk. Ezért bízunk abban is, hogy a megállapodásra vonatkozó ajánlatot elfogadjátok, és hogy hosszú ideig akadálytalanul tud működni az a rendszer, amit most felkínáltunk.

A különmegállapodások elutasítása

Ahogy fentebb már említettük, a készenléti jellegű munkakörrel szóló megállapodás a munkaszerződés szerves része, azt csak együtt lehet elfogadni, ha jelenleg is van hatályban készenléti megállapodásotok közalkalmazottként.

A további különmegállapodásokat nem kötelező elfogadnotok, a munkaszerződés-ajánlatot anélkül is elfogadhatjátok, de tudnotok kell, hogy az átalakulási törvény 3. § (3) bekezdése értelmében a közalkalmazottként kötött szolgáltatás-memelésről és felhasználási engedélyekről szóló megállapodás 2020. november 1-jén is hatályban marad, ha most nem tudunk megállapodni az új szövegben. Ezt magatok is ellenőrizhetitek a törvényben, amit ingyenesen elértek ezen a linken: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a2000032.tv>

Az ajánlatok teljessége

H – 1061 Budapest, Andrásy út 22.
tel.: (+36 1) 814 7000 | e-mail: info@opera.hu | www.opera.hu

Talán említenem se kell, hogy 1125 db munkaszerződés-ajánlat és különböző mellékletek elkészítése, összeállítása és szétosztása komoly munkaerő- és logisztikai igényt emésztett fel. A borítékokban elhelyezett kísérőlevél éppen ezért tartalmazta, hogy a kézhez vett ajánlat az Opera egyetlen és végleges ajánlata. Mivel az átalakulási törvény szabta meg a 2020. szeptember 14-i döntési határidőt, jelenleg objektíve lehetetlennek tartjuk, hogy az Opera megnyissa az ajánlat tartalmáról szóló tárgyalásokat.

Most arra kell kérjelek titeket, hogy ne számítsatok arra, hogy kedvezőbb, egyedi szerződéses tartalmakat tudtok kialakítani. Természetesen az Opera vezetősége mindig nyitott a jobbító szándékú elképzelésekre, javaslatokra, és mindenkor megvizsgálja a beérkező kérvényeket, de a jelen helyzet és rövid határidő nem teszi lehetővé az új rendszerek kidolgozását és a csoportos módosításokat.

A jogviszonyváltás lebonyolítása során tucatnyian dolgoztak azon, hogy a törvény betűjének megfelelő legmértányosabb ajánlatot kapjátok és 2020. november 1-jén egy fokkal se legyetek rosszabb helyzetben, mint 2020. október 31-én. Ezzel a kiegészítő tájékoztatással is azt szeretnénk elérni, hogy érthetővé váljon a munkaszerződés és megállapodások rendszere, illetve, hogy bizonyítsuk, az elégedetlenkedő hangok is lehetnek megtevesztők.

Végezetül egy további segítő lehetőséget szeretnénk felkínálni. Ha a jogviszonyváltás bármelyik dokumentumával kapcsolatban további kérdések lenne vagy további magyarázatra lenne szükség, úgy kérem, hogy 2020. augusztus 24-ig jelezzétek közvetlen vezetőitek felé az ezirányú igényeket. Az igény felmérését követően sort fogunk keríteni arra, hogy munkajogban, szerzői jogban jártas jogász kollégáitok minden kérdésekre válaszoljanak.

Kelt: Budapest, 2020. 08. 18.

Tisztelettel:

Dr. Főző Virág
főigazgató-helyettes
Magyar Állami Operaház